

شناسه دستور	دستور جلسه (۲) _ مقررات
عنوان دستور	بررسی مراتب اعتراض بیمه‌گذاران صندوق بیمه کشاورزی نسبت به عملکرد صندوق در ارزیابی و پرداخت غرامت
شرح دستور	<p>یکی از بخش‌های بسیار مهم در اقتصاد، بخش کشاورزی است و فعالیت در بخش کشاورزی ارتباط مستقیم با امنیت غذایی دارد. لکن با وجود اهمیت بخش کشاورزی، ناپایداری شرایط سبب شده است کشاورزی همواره فعالیتی همراه با ریسک باشد. در واقع فعالیتهای کشاورزی به طبیعت و وضع محیطی بستگی دارد و همیشه حوادث و بلایای طبیعی از بزرگترین نگرانیهای کشاورزان بوده است که بیشتر این خطرها نیز قابل پیش‌بینی نیست.</p> <p>در کشورهای در حال توسعه به دلیل پایین بودن درآمد کشاورزان، زیانهای اجتماعی و اقتصادی این حوادث نمود بیشتری دارد و از این رو سازوکار حمایتی پیش‌بینی شده برای پیشگیری از تحمیل خسارت به کشاورزان، "بیمه محصولات کشاورزی" است. در کشور ما نیز یکی از راه‌هایی که برای حمایت از بخش کشاورزی به صورت رایج در نظر گرفته شده، "بیمه کشاورزی" بوده که بعد از به وجود آمدن حوادث طبیعی می‌تواند تا حدودی غرامات کشاورزان را جبران کرده و این قشر را به ادامه فعالیت در این بخش ترغیب کند؛</p> <p>صندوق بیمه کشاورزی به موجب ماده ۱۵ اساسنامه صندوق، با هدف انجام بیمه انواع محصولات کشاورزی، دام، طیور، زنبورعسل، کرم ابریشم و آبزیان پرورشی در مقابل خسارتهای ناشی از سوانح طبیعی و حوادث قهری نظیر تگرگ و طوفان، خشکسالی، زلزله، سیل، سرمازدگی و یخبندان، آتش سوزی، صاعقه، آفات و امراض نباتی عمومی و قرنطینه‌ای و امراض واگیر حیوانی عمومی و قرنطینه‌ای به عنوان وسیله‌ای برای نیل به اهداف و سیاست‌های بخش کشاورزی تشکیل شده است. لیکن عملکرد صندوق در انجام این امر با اعتراضاتی مواجه است.</p> <p>اهم اعتراضات مطروحه بیمه‌گذاران از صندوق بیمه محصولات کشاورزی عبارت است از سخت‌گیری در پرداخت غرامت از سوی صندوق، عدم پرداخت در مورد برخی حوادث و یا پرداخت غرامت کمتر از مقدار خسارت که متوجه موضوع کارشناسی می‌باشد و نیز برخوردار نبودن برخی تولیدات و محصولات از خدمات بیمه‌ای که با افزایش مکرر انواع خسارات وارده تناسب ندارد و نهایتاً شرایط بیمه‌گذاری و زیاد بودن حق بیمه و عدم سیاست‌گذاری مناسب برای تغییر شرایط بیمه‌گذاری به نسبت مناطق مختلف، محصولات مختلف و ... که منجر به کاهش جاذبه بیمه بین ذینفعان می‌شود.</p> <p>بنا به اظهارات بیمه‌گذاران در ابتدای هر سال زراعی مبلغی را به صندوق بیمه کشاورزی واریز می‌کنند تا در مقابل آن صندوق به تعهدات خود در قبال حمایت از کشاورزان عمل کند اما از آنجایی که صندوق به غیر از حق بیمه سهم بیمه‌گذار و حق بیمه سهم دولت منابع دیگری ندارد و عموماً تامین اعتبار از سوی دولت با مشکل مواجه بوده است، این صندوق گاهی به تعهدات خود عمل ننموده و این باعث شده که عملاً کشاورزان متضرر گردند.</p> <p>شایان ذکر است گام موثری در قانون بودجه ۹۷ برداشته شده است و صندوق دارای ردیف اختصاصی شده است و به موجب بند ج تبصره ۱۳ قانون بودجه ۹۷ کل کشور (مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی) مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت سهم دولت و تقویت صندوق بیمه محصولات کشاورزی بایستی بصورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یابد.</p> <p>لکن به نظر می‌رسد به نسبت گستردگی انواع خسارات و سطح پوشش بیمه‌ای صندوق، این مبلغ تکافوی لازم برای جبران خسارات را نداشته باشد. ضمن اینکه محل پرداخت بودجه مزبور، مواد ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، بر شمرده شده است و سابقه نشان می‌دهد عدم پرداخت به موقع قدرالسهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی که پیشتر هم باز از همین محل بوده است، تاخیر در پرداخت غرامت کشاورزان را به همراه داشته باشد.</p>

دستور جلسه (۲) _ مقررات	شناسه دستور
<ul style="list-style-type: none"> • برآورد خسارت غیر واقعی و پرداخت غرامت ناکافی که به موجب دستورالعمل‌ها و جداول صندوق تعیین می‌گردد. • عدم پرداخت به موقع قدرالسهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی که تاخیر در پرداخت غرامت کشاورزان را به همراه داشته است. • اگرچه تصویب بند ج تبصره (۱۳) قانون بودجه ۹۷ گام رو به جلویی بوده است لکن بر شمردن منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور بعنوان منابع تأمین حق بیمه سهم صندوق، منتهی به این می‌شود که سقف پرداخت در نهایت هر عددی هم که عنوان گردد، حداکثر تا یک درصد (۰.۱٪) (ماده ۱۰) و یک و دو دهم درصد (۰.۱۲٪) (ماده ۱۲) از بودجه عمومی هر سال از محل افزایش تنخواه‌گردان خزانه باشد که ضمناً برای پرداخت خسارت در قبال سایر حوادث غیر از کشاورزی نیز می‌باشد. • دیگر اینکه پرداخت در بند ج تبصره (۱۳) قانون بودجه ۹۷، برای پرداخت حق بیمه سهم دولت، به حکم جزء (۱) بند (ب) ماده (۳۲) قانون برنامه پنج‌ساله ششم استناد شده است در حالیکه این حکم دولت را مکلف به ایجاد ردیف مستقل پرداخت خسارت به بیمه‌گذاران محصولات کشاورزی و صندوق بیمه کشاورزی نموده است و نباید این مبلغ بعنوان تکلیف دولت برای پرداخت حق بیمه هزینه گردد و بایستی دولت پرداخت حق بیمه خود را اضافه بر این در بودجه پیش بینی نماید. • عدم اجرای تکلیف قانونی دولت به انجام بیمه تمام خطر اجباری موضوع حکم بند ج ماده ۳۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳. 	<p style="text-align: center;">ایرادات و مشکلات</p>
<p>به منظور طرح مشکلات فعالان اقتصادی حوزه کشاورزی، دامپروری، طیور، شیلات و آبزیان و .. در خصوص عملکرد صندوق بیمه کشاورزی، استماع پاسخ مسئولان این صندوق و اجماع نظرات و پیشنهادات کلیه ذینفعان اعم از بخش خصوصی و بخش دولتی در جهت توسعه بیمه کشاورزی و رفع مشکلات موجود، دبیرخانه کمیته ماده ۱۲، روز شنبه مورخ ۱۲ خرداد ۱۳۹۷، اقدام به برگزاری کارگروه کارشناسی تخصصی نمود.</p> <p>این کارگروه با حضور نمایندگان از صندوق بیمه کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی، بانک کشاورزی، سازمان مدیریت بحران کشور، معاونت حقوقی ریاست جمهوری و تشکل‌های بخش خصوصی از جمله اتحادیه تولید و تجارت آبزیان ایران، انجمن ملی طیور ایران، اتحادیه آبزیان ایران، کمیسیون کشاورزی اتاق ایران، مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران، اتاق اصناف و اتاق تعاون برگزار گردید.</p> <p>نماینده صندوق بیمه کشاورزی در پاسخ به مسائل مطروحه در جلسه ابراز داشت که ماهیت فعالیت کشاورزی و ریسک‌ها و خطراتی که با آن مواجه است موجب شده است که این فعالیت بیمه پذیر نباشد از این جهت که حتی اگر همه فعالان اقتصادی اقدام به پرداخت حق بیمه نمایند مبلغ حاصل جبران‌کننده خسارت‌های ممکنه نخواهد بود از این رو حضور دولت برای تأمین بخشی از حق بیمه اجتناب‌ناپذیر است. لکن تا سال ۹۳ هیچ قانونی برای تعیین و تعریف بودجه مختص صندوق وجود نداشته است و تنها محل تأمین حق بیمه سهم دولت، منابع برشمردن در مواد ۱۰ و ۱۲ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت بوده است که با تلاش‌های مسئولان صندوق بالاخره در بودجه سال ۹۷، صندوق دارای ردیف اختصاصی شده است.</p>	<p style="text-align: center;">جمع‌بندی کارگروه کارشناسی مورخ ۹۷/۰۳/۱۲</p>

شناسه دستور	دستور جلسه (۲) _ مقررات
<p>بنا به اظهارات نماینده صندوق، عدم پرداخت به موقع قدرالسهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی، تاخیر در پرداخت غرامت کشاورزان را به همراه داشته است ضمن اینکه حق بیمه رابطه مستقیم با ضریب خطر و میزان تعهد صندوق دارد و لذا بیشتر کردن میزان تعهد صندوق منتهی به افزایش حق بیمه خواهد شد که اساساً مطلوب و مقدر برای کشاورز نیست.</p> <p>همچنین اظهار گردید که صندوق آماده دریافت نظرات و پیشنهادات تشکل‌های مربوطه در تدوین دستورالعمل‌های اجرایی در موضوع کارشناسی میزان خسارات وارده و تعیین میزان غرامت پرداختی، می‌باشد.</p> <p>نهایتاً جمع‌بندی جلسه به این ترتیب صورت گرفت که:</p> <ul style="list-style-type: none"> - در موضوع منابع مالی صندوق و حق بیمه سهم دولت، اصلاحات قانون در قانون بودجه صورت گیرد؛ - در مورد ترغیب فعالان کشاورزی به بیمه گذاری اولاً وزارت جهاد کشاورزی و صندوق بیمه در صدد اجرای بند ج ماده ۳۲ قانون بهره‌وری بخش کشاورزی و انجام بیمه تمام خطر اجرایی برآیند و ثانیاً پروسه‌های بیمه گذاری، برآورد خسارت و پرداخت غرامت که در دستورالعمل صندوق معین می‌گردد با نظر بخش خصوصی تهیه شود؛ - و نهایتاً به منظور کاهش ظریب خطر پیشنهاداتی برای هدایت منابع مالی دولت به سمت پایش و پیشگیری از خسارت ارائه شود. (خصوصاً منابع در اختیار ستاد مدیریت بحران کشور) 	<p>پیشنهادات دبیرخانه</p>
<p>۱- در اجرای احکام مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، صندوق بیمه محصولات کشاورزی نسبت به ارائه فهرست کلیه دستورالعمل‌های مربوط به نحوه تعیین میزان خسارات وارده به بیمه‌گذاران و نحوه پرداخت غرامت اقدام نماید و در هر رشته فعالیت اعم از باغداری، دام و طیور، شیلات و آبریان و ... با تشکل‌های مربوطه از بخش خصوصی با معرفی اتاق بازرگانی، صنایع معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون و اتاق اصناف ایران، حداکثر ظرف یک ماه آینده تشکیل جلسه داده و دستورالعمل مربوطه را با نظر نماینده تشکل‌های ذیربط اصلاح نماید.</p> <p>۲- برای اجرای حکم بند ج تبصره ۱۳ قانون بودجه ۹۷ کل کشور، اعضای محترم کمیته تأکید نمایند که سازمان برنامه و بودجه نسبت عقد تفاهم‌نامه با صندوق بیمه کشاورزی و اختصاص مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت سهم دولت و تقویت صندوق بصورت صدر صد (۱۰۰٪) به فوریت اقدام نماید و ضمناً کارگروهی متشکل از مسئولان صندوق بیمه کشاورزی، سازمان مدیریت بحران کشور و سازمان برنامه و بودجه تشکیل گردد تا نسبت به تخصیص و تقسیم منابع حاصله و تعیین سهم صندوق تصمیم مناسب اتخاذ گردد.</p> <p>۳- به منظور کاهش ریسک عدم پرداخت حق بیمه سهم دولت در سنوات آتی، دبیرخانه کمیته ظرف مدت دو هفته، کارگروهی مرکب از مسئولان صندوق بیمه کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان برنامه و بودجه، معاونت حقوقی رئیس‌جمهور و نمایندگان تشکل‌های بخش خصوصی، تشکیل دهد و پیشنهاد متن قانونی برای درج در بودجه سال ۹۸ را با عنایت به "شناسایی منابع درآمدی از محلی غیر از منابع" ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، "برای پرداخت حق بیمه سهم دولت" تهیه و به صحن کمیته ماده ۱۲ ارائه نماید.</p> <p>۴- وزارت جهاد کشاورزی هرچه سریعتر نسبت به اجرای حکم ماده ۳۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳ و تدوین آیین‌نامه اجرای آن مصرح در متن ماده با توجه ویژه به اجرای کامل بیمه تمام خطر اجباری با نظر تشکل‌های بخش خصوصی اقدام نماید.</p>	<p>پیشنهادات دبیرخانه</p>

مستندات قانونی

بند ج تبصره (۱۳) قانون بودجه ۹۷ کل کشور (مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی)

در اجرای جزء (۱) بند (ب) ماده (۳۲) قانون برنامه ششم توسعه، مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جهت پرداخت سهم دولت و تقویت صندوق بیمه محصولات کشاورزی از محل منابع ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور اختصاص می‌یابد. مبلغ مذکور صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص می‌یابد.

تبصره ذیل ماده ۴۹ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور (مصوب ۱۳۹۴/۰۲/۰۱ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۴۹ - دولت مکلف است از محل ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب ۱۳۸۷/۲/۳۱ و ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات بعدی آن اعتبارات لازم را به صورت کمک بلاعوض، یارانه حق بیمه محصولات کشاورزی و دامی، مابه التفاوت سود و کارمزد تسهیلات، وجوه اداره شده یا به صورت ترکیبی در همه زیربخش های کشاورزی به طور مستقیم یا از طریق بانک ها و مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و صندوق های موضوع حمایت از بخش کشاورزی و منابع طبیعی مندرج در ماده (۱۷) قانون افزایش بهره وری کشاورزی و منابع طبیعی حسب مورد، پرداخت، هزینه و مصرف نماید. تبصره - دولت مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) سهم خود را متناسب با سهم پرداختی بیمه گذاران کشاورزی در سال قبل، در بودجه سنواتی پیش بینی و ردیف مستقلی جهت پرداخت به صندوق بیمه کشاورزی منظور کند.

جزء (۱) بند (ب) ماده (۳۲) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی)

دولت مکلف است اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱- ایجاد ردیف مستقل پرداخت خسارت به بیمه گذاران محصولات کشاورزی و صندوق بیمه کشاورزی در لوائح بودجه سالانه و پیش بینی اعتبار به صورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته در طول اجرای قانون برنامه

ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۱۰ - به دولت اجازه داده می شود برای پیش آگاهی ها، پیشگیری، امداد رسانی، بازسازی و نوسازی مناطق آسیب دیده از حوادث غیر مترقبه از جمله سیل، زلزله، سرمازدگی، نگرگ، طوفان، پیشروی آب دریا، آفت های فراگیر محصولات کشاورزی و اپیدمی های دامی، اعتبار مورد نیاز را در لوائح بودجه سالانه منظور نماید.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت کشور با هماهنگی دستگاه های ذی ربط کمک های بلاعوض را برای پرداخت خسارت دیدگان به طریقی تعیین می کنند که سهم اعتبار اقدامات بیمه در جبران خسارت ناشی از حوادث غیر مترقبه یاد شده نسبت به کمک های بلاعوض، سالانه افزایش یابد و با پوشش بیمه ای کامل به تدریج کمک های بلاعوض حذف شوند.

به دولت اجازه داده می شود در صورت وقوع حوادث غیر مترقبه از جمله خشک سالی، سیل و مانند آنها تا معادل یک درصد (۱٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه گردان خزانه موضوع ماده (۱) این قانون تأمین و هزینه نماید. تنخواه مذکور حداکثر تا پایان همان سال از محل صرفه جویی در اعتبارات عمومی و یا اصلاح بودجه سالانه تسویه خواهد شد. آیین نامه اجرائی این ماده بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده (۱۲) قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور (مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۳۱ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۱۲ - به دولت اجازه داده می شود در صورت وقوع حوادث طبیعی و سوانح پیش بینی نشده معادل یک و دو دهم درصد (۱/۲٪) از بودجه عمومی هر سال را از محل افزایش تنخواه گردان خزانه تأمین کند تا به صورت اعتبارات خارج از شمول با پیشنهاد شورای عالی و تأیید رئیس جمهور هزینه گردد.

مستندات قانونی

مواد ۳۲ و ۳۱ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۳۲ - در اجراء ماده (۳۱) این قانون، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است در قالب بودجه‌های سنواتی و یارانه‌های مصوب در اختیار، به گونه‌ای برنامه‌ریزی کند که:

الف - از طریق پرداخت مستقیم به تولیدکنندگان با بهره‌وری بالا و دارای روند افزایشی در بهبود شاخص بهره‌وری، رعایت موارد زیست‌محیطی در تولید و همچنین تولید با کیفیت منطبق بر برنامه‌های الگوی کشت، پاداش بهره‌وری پرداخت نماید.

ب - در جهت رونق بازار بیمه و توسعه بیمه‌اتکایی کشاورزی و افزایش نقش بخش غیردولتی در صنعت بیمه، نسبت به پرداخت یارانه حق بیمه به بیمه‌گران غیردولتی، که در راستای اجراء الگوهای بیمه‌ای مورد تأیید این وزارتخانه عمل می‌کنند، اقدام نماید.

ج - به منظور کاهش آثار زیانبار مخاطرات و بیماری‌های مشترک انسان و دام و تثبیت نوسانات درآمد تولیدکنندگان محصولات دامی و سایر محصولات هدف گذاری شده، نسبت به برقراری بیمه‌های تمام‌خطر اجباری اقدام نماید.

محصولات هدف گذاری شده، توسط وزارت جهاد کشاورزی انتخاب و اعلام می‌گردد.

د - به منظور توسعه صادرات و استفاده از مزیت‌های نسبی بخش کشاورزی، نسبت به پرداخت یارانه صادرات برای محصولات صادراتی منطبق بر استانداردهای بازارهای هدف بخش کشاورزی اعم از کمک‌های بازاریابی، جایزه‌صادراتی، اعتبارات صادراتی، تضمین مخاطرات ناشی از صادرات، یارانه کمک‌های غذایی به کشورهای هدف، اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون، به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۱ - از تاریخ تصویب این قانون، دولت موظف است حمایت‌های قانونی خود از بهره‌برداران و تولیدکنندگان بخش کشاورزی و منابع طبیعی را با اولویت تولید محصولات زیر تنظیم و اقدام نماید:

الف - محصولات راهبردی: محصولاتی که مستقیماً در امنیت غذایی نقش دارد و به این واسطه ضرورتاً باید در داخل کشور تولید شود.

ب - محصولات ویژه: محصولاتی که بیشترین ارزش تولید را به ازاء نهاده‌های مصرف شده ایجاد می‌نماید و یا حلقه‌های بزرگتری در زنجیره ارزش ایجاد و می‌تواند محور رشد بخش کشاورزی باشد و یا با توجه به مزیت‌های صادراتی، حداقل ده درصد (۱۰٪) سهم بازار دنیا را در اختیار خود دارد.

پ - محصولات خاص منطقه‌ای: محصولاتی که تولید آنها در کشور ممکن است همراه با مزیت نباشد ولی به واسطه شرایط خاص منطقه‌ای، تولید آنها اجتناب‌ناپذیر است و باید در جهت ایجاد مزیت برای آن محصولات اقدام نمود.

ترکیب نوع محصولات در طبقه بندی فوق‌الذکر طی برنامه‌های پنج‌ساله توسعه کشور توسط وزارت جهاد کشاورزی تعیین و ابلاغ می‌گردد.